

Цікаві факти про книги

Історія виникнення книги бере свій початок з тих часів, коли створивши писемність, людство починає шукати способи матеріалізувати свої думки, передати наступним поколінням накопичені століттями знання та досвід.

До винайдення Йоганом Гутенбергом (1400-1468) книгодрукування, книжки були рукописні, наприклад книга-сувій із текстом “Іліади” Гомера довжиною

близько... 150 метрів.

У бібліотеці індійського міста Адьяр зберігаються сотні книжок, що писалися на аркушах, виготовлених з пальмового листа. Сторінки таких книжок прикрашали золотом, дорогоцінним камінням.

Серед старовинних монгольських і тибетських книг є справжні манускрипти, тексти яких писалися сумішшю золота, срібла, коралів, перлів, бірюзи, глазурі, перламутру, сталі та міді. Є тут також книжки з текстами, вишитими по шовку та сап'яну різнокольоровими нитками... без жодного вузлика.

Ще одна унікальна книжка, сторінки якої зроблені із срібла, а букви “написані” золотом. На виготовлення такого ювелірного шедевру було витрачено більш ніж 50 кілограмів золота та близько 600 кілограмів срібла.

В наші часи з'явилася “металева книга”. Виготовив її коваль Костов з болгарського міста Враца. Книга, 22 сторінки якої зроблені із... заліза, важить близько 4 кілограмів, хоча розміри її звичні – 18 на 22 сантиметри.

Серед книжок зустрічаються справжні велетні. Так, одним з найтовщих романів, напевно, слід вважати “Кларису” – роман англійського письменника Семюела Річардсона. Він містить 984 870 слів, майже на 200 тисяч слів більше, ніж у Біблії. Роман побачив світ у середині XVIII століття.

Але пальма першості у створенні подібного роману належить японському письменникові XIX століття. Автор працював над ним 40 років. Роман складається із 100 томів по тисячі сторінок у кожному, вага одного примірника 60 кілограмів. У романі налічується майже 32 мільйони слів.

Не менш цікаве і “Диявольське Євангеліє”, яке зберігається у королівській бібліотеці в Стокгольмі. Його обкладинка зроблена з дубових дощок товщиною 4 сантиметри, а прикрашають книгу масивні заціпки з кованого заліза. На виготовлення пергаментних сторінок пішло понад 100 козячих шкір.

З виданням “Історії Південної півкулі”, що було видруковано у США, можливо знайомитися лише за допомогою... спеціального двигуна, адже важить вона 225 кілограмів, в розгорнутому вигляді її ширина дорівнює 2 метри 70 сантиметрів, а висота – 2 метри.

А ось мода на так звані мініатюрні книжки виникла наприкінці XVIII століття, завдяки примхам Марії-Антуанетти, яка забажала носити улюблені книжки... в рукавичці. Однак ще задовго до цього робилися спроби виготовлення таких оригінальних видань. Прародителькою їх можна вважати старовинну рукописну мініатюрну книгу, яка зберігається в Єреванському книгосховищі Матенадаран. Її вага лише – 19 грамів.

Найменша книжка видана у 1896 році в італійському місті Падуя, її розмір 16 мм x 11 мм, що дорівнює приблизно розміру нігтя на великому пальці руки. У цій книзі надрукований лист Галілео Галілея.

На стінах храму у Фівах висічений древній літопис. Стіни храму є своєрідною книгою, найбільшою у світі за своїми розмірами, оскільки кам'яні "сторінки" її сягають сорока метрів завширшки

Найбільша книга світу

У Британії, на виставці національної бібліотеки - Magnificent Maps: Power, Propaganda and Art, була представлена книжка рекордсмен, висота якої становить 180 сантиметрів. Такий великий книги у світі більше немає, більше того книга цікава не тільки своїм розміром, але й історією. У цій книзі зібрано 37 друкованих карт, які видали в 1660 році спеціально для англійського короля того часу Карла II. На цих 37 зображеннях Землі увічнені абсолютно всі знання і уявлення людства того часу про світ. Книгу вже ні один раз досліджували історики, в ній зберігаються багатющі дані про той час. Всі атласи представляють собою, насправді, настінні карти, з розміром 1,9 x 1,75, які були акуратно підшиті і багато прикрашені. Немає жодної більш багатого на інформацію книги, ніж ця, хоча в Книгу рекордів Гіннеса її занесли саме через її розмірів, але вона могла бути удостоєна цієї книги ще й з-за своєю колосальною інформативності.

Найменша книга світу

Найменша із надрукованих книг має розміри 0,95 x 0,95 мм. 100 екземплярів «Дванадцяти часових знаків - китайський Зодіак», виготовила в жовтні 2000 р. друкарня «Топпан К°, Лтд.» під керівництвом Музею друку (Токіо, Японія). 16- сторінкова книга містить картинки із зображеннями 12 тварин китайського Зодіаку та їхні імена англійською мовою і японськими ієрогліфами.

У світі книжок

Найдавніша з книг, що збереглася до нашого часу, надрукована на території України кириличним шрифтом. Це "Апостол", виданий 15 лютого 1574 року у Львові Іваном Федоровичем (Іваном Федоровим). Це єдина книга, випущена ним у Львові. Однак на могильній плиті Івана Федоровича було вирізано, між іншим, що він своєю працею "друкування занедбале відновив", можливо, мають тут на увазі кириличні друки, призначені для України, що їх випустив у Кракові

Святополк Фіоль.

Ще й досі зберігся зобобон, що вкрати книжку чи не повернути її господареві — не гріх. Через це з давніх часів було вироблено особливі заходи проти книгокрадів. Колись у бібліотеках Західної Європи

найцінніші книги приковувалися до своїх місць ланцюгами. Та одним з найцікавіших за ходів проти цього зла був засіб, який широко практикувався в Україні. На полях книги чи на початку її писалося міцне закляття або й лайка до того, хто захотів би книжку привласнити. В давні часи такий спосіб виявлявся ефективним. Ось зразки таких написів: "Хто хотів би цю книжку віддалити з цього місця, той буде мати зі мною справу перед божим судом", "Хай ця книга перебуває в цій церкві вічно, а хто її візьме, хай буде проклятий, хай буде засуджений на невгасимий вогонь, і хай точить його невсипущий черв'як". Незважаючи на такі прокляття, книги все-таки крали: нові їх власники, щоб зняти з себе прокляття, старанно відшкрібали чи виривали "страшні" написи.

Як вихідну картку в старій книзі під текстом літописів, збірників, повчань старі писарі лишали записку від себе, укладену здебільшого у формі молитви з оправданням своєї нетямучості і висловлюючи радість, що важка праця переписування закінчилася. Такі записи часто укладалися афористично, на зразок: "Радіє заєць, утікши із сіті, радіє віл, дооравши ниву, — так само радіє і писар, дописавши книгу". Закінчується книга дуже часто проханням: помилки виправляти, а переписувача не проклинати. Загалом наші предки дивилися на книжку з великою повагою і ставилися до неї дуже серйозно. "Шукай пожитку в книгах, в духовному харчі і доступишся вічного життя!" — радив один із таких переписувачів Іван Томашівський ще в 1680 році.

Умільці багатьох країн створили цілу низку мініатюрних книжок, але мікромініатюрна книжка "Кобзар", створена українським майстром М. Сядристим, — найменша у світі: її площа — 0.6 кв. мм. Не майже у 19 разів менше від найменшої японської книги. Сторінки настільки тонкі, що перегортати їх можна лише кінчиком загостреного волоска. Зшити книгу павутинкою, а обкладинка зроблена з пелюстки безсмертника.

7 лютого 2003 року мине 520 років з того часу, як вийшла в світ перша друкована книга українського автора. Це було "Прогностичне судження на 1483 рік..." відомого українського вченого XV ст. Юрія Котермака (Дрогобича), видане в Римі у друкарні Еухаріуса Зільбера. Юрій Котермак — магістр, доктор філософії та медицини, ректор знаменитого Болонського університету, професор і декан медичного факультету Київського університету, королівський лікар, автор багатьох праць з астрономії. Серед учнів Котермака були відомий поет-гуманіст Конрад Цельтес, молодий М.Копернік. Таким був наш славетний дрогобичанин Юрій Котермак, син простого ремісника. Багато встиг, а ще більше не встиг зробити за 44 роки короткого й бурхливого життя в науці вітчизняний вчений-гуманіст, вчений-патріот.

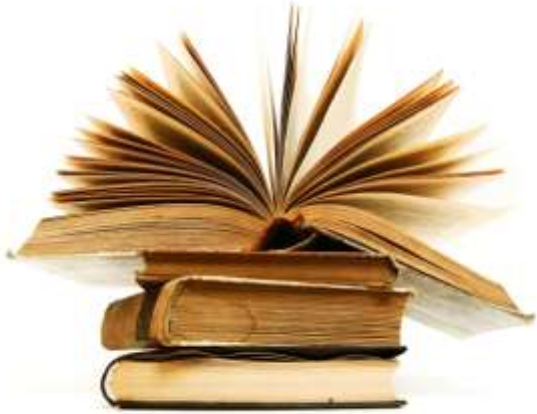
Цікаве про слово

Найдовшим словом в українській мові, що містить тридцять літер, є "дихлордифенілтрихлорметилметан" — назва одного з пестицидів.

Згідно з "Коротким словником синонімів української мови", у якому розроблено 4279 синонімічних рядів, найбільшу кількість синонімів має слово "бити" — 45.

Найдовша аббревіатура в українській мові — це, мабуть, ЦНДІТЕДМП — Центральний науково-дослідний інститут інформації і техніко-економічних досліджень з матеріально-технічного постачання. Аббревіатура містить дев'ять літер.

Паліндром (перевертень) у перекладі з грецької — той, що вертається, тобто слово, словосполучення чи фраза, які можна читати й зліва направо, й справа наліво, причому звучання й значення залишаються однаковими. П'яти- і шестибуквенних перевертнів досить багато, а ось семибуквенних поки відомо усього два: "ротатор" і "тарtrat" (сіль винної кислоти). Якщо йдеться про фрази паліндроми, то до найдовших належить "Я несу гусеня". Інколи укладачі композицій не враховують букви "й", "ь" або здвоєнні приголосні вважають за одну літеру. Ці дрібні порушення дзеркальності допустимі, оскільки укладання композицій — справа непроста. У цьому випадку найдовшою фразою-перевертнем є "Аргентина манить негра".

1880 року в Одесі вийшла унікальна наукова розвідка польського і російського філолога Михайла Красуського "Древность малороссийского языка", де українська мова розглядається як праматір народів Індії та Європи. Колосальні знання багатьох мов привели вченого до висновку, що українська мова старша за грецьку, латинську, старослов'янську мови. Аргументацію неординарної думки вчений розпочинає з доказів походження чисел, якими

користуються арійські народи, матеріалом української мови. Число один (1), на думку автора книжки, походить від українського одвін, яке з часом перетворилося на один. Таким чином утворено назви чисел в італійській, грецькій, німецькій мовах, у санскриті і т.д. Автор порівняв і звуки у індоєвропейських мовах. Наприклад, наші слова "багато", "був", "вітання", а в санскриті — "багута", "бгу", "віта". Один із висновків вченого такий: "... все, що я виклав, здається, не припускає сумніву в тому, що, як малоросійська, так і російська мови розвивалися самостійно". Отож, донедавна твердження учених про мову старослов'янську як основу мови українців, білорусів та росіян можна піддати сумніву.